

Delstatslegaliseringar av marijuana komplicerar USA:s internationella narkotikaåtaganden

- År 2012 legaliserade två amerikanska delstater marijuana för rekreativt bruk (Colorado och Washington), och ytterligare två delstater (Alaska, Oregon) samt Washington D.C. röstade nyligen igenom legalisering.
- Det debatteras om USA på grund av delstatslegaliseringarna bryter mot de internationella drogkonventioner de själv varit förespråkare för.
- Flera aktörer, bland annat den internationellt högt profilerade *Global Commission on Drug Policy*, förespråkar att den internationella inställningen till droghantering uppdateras.

Drogliberalisering är en ständigt aktuell fråga i USA. President Nixon deklarerade krig mot droganvändning ("the war on drugs") år 1971, men allt oftare diskuteras om droganvändande snarare bör klassas som ett folkhälsoproblem än ett kriminellt problem. Omkring 50 procent av de intagna på amerikanska fängelser sitter där till följd av fällande narkotikadomar,¹ vilket beräknas kosta samhället minst 51 miljarder USD (ca 372 miljarder svenska kronor) per år. Trots ansträngningar har drogutbudet i världen blivit allt större och priset på droger allt lägre. Enligt FN:s beräkningar ökade den globala konsumtionen av opiater, kokain och marijuana med 35 procent, respektive 27 procent och 9 procent mellan åren 1998 och 2008.² Obamaadministrationen har uttryckt sig försiktigt positiv till en mer liberal droghantering och i juli i år lanserade man en nationell drogkontrollstrategi som fokuserar på utbildning, rehabilitering, samt reformering av den nuvarande lagstiftningen, för att minska antalet drogrelaterade fängelsestraff.³

¹ http://www.huffingtonpost.com/2014/03/10/war-on-drugs-prisons-infographic_n_4914884.html

² https://www.scribd.com/fullscreen/56924096?access_key=key-xoixompyejnky70a9mq

³ <http://www.whitehouse.gov/ondcp/drugpolicyreform>

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Washington DC
Office of Science and Innovation
Embassy of Sweden
2900 K Street, NW
Washington, DC 20007
USA
Tel: +1 202 536 15 85
Fax: +1 202 536 15 84
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

Östersund (säte)
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress: Studentplan 3
Tel: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 01
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164
Bank: Danske Bank
Kontonummer: 12 810 107 041
Swift: DABASESX
IBAN: SE6712 0000 000 12 810 107 041

Samtliga kontor
Östersund
Stockholm
Brasília
New Delhi
Peking
Tokyo
Washington DC

I november 2012 blev Colorado och Washington de första amerikanska delstaterna att legalisera och reglera produktion, distribution, innehav och användande av marijuana för rekreationsbruk. Vid mellanårsvalet röstade Washington D.C. samt delstaterna Alaska och Oregon igenom legalisering, och ytterligare fem delstater förbereder sig inför omröstningar år 2016 (Kalifornien, Nevada, Arizona, Maine och Massachusetts).⁴

I USA diskuteras nu hur de delstatliga och federala regelverken hänger samman då marijuanaanvändning i rekreationssyfte fortfarande är olagligt under federal lag. Samtidigt följs utvecklingen i Colorado och Washington och lärdomar dras utifrån deras olika legaliseringsmodeller.⁵ Medicinsk användning av marijuana – som är förbjudet i Sverige – tillåts idag i 23 delstater och ytterligare fyra har infört avkriminaliseringar som framförallt gör mindre innehav till icke-åtalsbara förseelser.

Allt eftersom ett ökande antal delstater tagit upp legaliseringsfrågan har diskussionen tilltagit om huruvida USA eventuellt bryter mot de internationella drogkonventioner man själv varit med om att etablera,⁶ speciellt efter att organisationen som överser traktaten, *International Narcotics Control Board*, i sin årsrapport tidigare i år argumenterade för att så är fallet.⁷ För tillfället har Obamaadministrationen inga officiella planer på att agera på kritiken då man anser att man fortfarande håller sig innanför regelverket, men frågan kvarstår om USA på lång sikt bör arbeta för en internationell ombearbetning av de existerande traktaten, eller om man bör ändra sina åtaganden. Visar det sig att delstaternas pågående legaliseringsförsök lyckas och en majoritet följer med trenden får USA svårt att upprätthålla ett trovärdigt internationellt engagemang i frågan.⁸

Den högt profilerade internationella panelen *Global Commission on Drug Policy* lanserade i september sin andra rapport om det internationella drogsamarbetet, "*Taking Control: Pathways to Drug Policies that Work*".⁹ Panelen, som bland annat leds av FN:s före detta generalsekreterare Kofi Annan och Brasiliens tidigare president Fernando Cardoso, kritiserar det nuvarande internationella förhållningssättet till drogbekämpning och uppmanar världens ledare att satsa på avkriminalisering och alternativa sätt att upprätta reglerade lagliga marknader ("*beginning with but not limited to cannabis, coca leaf and certain novel psychoactive substances*") och förebyggande åtgärder. I USA har rapporten bland

⁴ <http://www.washingtonpost.com/blogs/govbeat/wp/2014/11/06/whats-next-for-the-marijuana-movement/>

⁵ <http://www.brookings.edu/blogs/fixgov/posts/2014/07/08-washington-colorado-legal-marijuana-comparison-wallach-hudak>

⁶ <http://www.brookings.edu/research/reports/2014/10/15-marijuana-legalization-modernize-drug-treaties-bennett-walsh>

⁷ 2013 INCB Annual Report

⁸ <http://www.brookings.edu/blogs/fixgov/posts/2014/10/16-marijuana-enforcement-modernize-international-drug-treaties-rauch>

⁹ <http://www.gcdpsummary2014.com/>

annat uppmärksammas i diskussioner^{10,11} om det stora antalet fångar i landets fängelser som avtjänar – enligt kritikerna onödigt kostsamma och diskriminerande – straff för narkotikabrott.

Bakgrund:

USA har undertecknat tre traktat i frågan:

- *1967 Single Convention Narcotic Drugs*
- *1971 Convention on Psychotropic Substances*
- *1988 Convention on Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs*

Ungefär hälften av den amerikanska befolkningen beräknas vara för en generell legalisering av marijuana

Källor:

<http://www.brookings.edu/research/reports/2014/10/15-marijuana-legalization-modernize-drug-treaties-bennett-walsh>

<http://www.pewresearch.org/fact-tank/2014/04/07/6-facts-about-marijuana/>

¹⁰ <http://csis.org/event/time-rethink-global-drug-policy>

¹¹ <http://www.washingtonpost.com/blogs/govbeat/wp/2014/09/08/former-world-leaders-calls-for-nations-to-decriminalize-drug-use-and-experiment-with-legalization/>